

En ny ambitiøs handlingsplan, "A World Fit for Children" forventes vedtaget på FN's topmøde om verdens børn, der finder sted i New York i denne uge.

BØRNS FREMTID - Fattigdom og børnearbejde, som her i Pakistan, er til debat. Foto: AP

En verden for børn

Af Steen Andersen, generalsekretær, UNICEF Danmark, Niels Hjørtald, programchef, Red Barnet, og Rasmus Hylleberg, formand for Dansk Ungdoms Fællesråd

INDEN DU har læst denne kommentar, er mere end 100 børn døde. Det er den triste virkelighed, som verdens topledere samles om i New York i denne uge om FN's særlige samling om børn. Og der er nok at snakke om.

HIV/AIDS-epidemien hænger de fattige kontinenter, gør millioner af børn forældreløse og truer med at slå en ny generation af børn og unge ihjel. En tredjedel af verdens børn får ikke en grundskoleuddannelse, og særligt pigerne er dårligt stillede. 200 millioner går hver dag uden sultne i seng, 20 millioner er på flugt, over to millioner har de seneste 10 år mistet livet som børnesoldater, og mere end en million tvinges hvert år ud i prostitution.

Manglende vilje

Med de sørgelige kendsgerninger forstår man godt, at den indiske borgerrettskæmper Mahatma Gandhi om, hvad han syntes om den vestlige civilisation, svarede: Det ville da være en god idé.

Det er ikke til at forstå, at vi kan sende folk til månen, men endnu ikke kan udrødde verdens fattigdom og elendighed. Eller rettere

ikke vil. For vi ved godt, hvad det kræver for at sikre verdens børn en fremtid. Det eneste, der mangler, er politisk vilje.

I 1990 mødtes verdens topledere for at godkende en global handlingsplan, der over 15 år skulle sikre verdens børn en god og tryk opvækst. Konferencen var en opfølgning på FN's Børnkonvention fra 1989, der siger, at børn også har ukrænkelige rettigheder. Det burde være en selvfølge, men tallene taler deres tydelige sprog om, at det ikke er det.

I dag har alle lande undtagen Somalia og USA skrevet under på Børnkonventionen, men alligevel måtte FN's generalsekretær Kofi Annan sidste år konstatere, at stort set ingen af de mål, alverdens regeringschefer satte sig for 12 år siden, er opfyldt.

Derfor har den danske regering sammen med flere danske organisationer arbejdet hårdt på at skabe opbakning til en ny ambitiøs handlingsplan - "A World Fit for Children" - som forhåbentlig vedtages på topmødet. Målene er først og fremmest, at vi skal bekæmpe fattigdommen for at forbedre børns vilkår. Børn og unge skal inddrages i beslutninger, der vedrører deres liv og fremtid. Og ikke mindst skal det globale arbejde for børn og unge være retfærdighedsbaseret, det vil sige, at det skal foregå med udgangspunkt i Børnkonventionen.

Selv om de mest alvorlige problemer selvfølgelig er i udviklingslandene, er der også noget for Danmark at arbejde videre med: Omrøgsomt, seksuelt misbrug, alkoholisme, behandling af uledsagede flygtningebørn osv. er problemer, som stadig er dagligdag for mange danske børn. Derfor er det vigtigt, at den danske regering også forpligter sig til at gøre en indsats herhjemme, sådan som "A World Fit for Children" lægger op til.

Sidste udkald

Det er meget klogt blevet sagt, at »hvis man synes, uddannelse er dyrt, så skal man prøve uvidenhed.«

Alligevel har vi siden 1990 valgt at betale mere for uvidenhed i stedet for at betale for uddannelse til verdens børn. Uvidenhed giver AIDS, flere børn til fattige kvinder, mere børnearbejde, flere krige, større flygtningestrømme osv. Og vi er med til at betale prisen både økonomisk og moralsk.

Topmødet skulle egentlig have været afviklet i september sidste år, men blev aflyst på grund af tragedien den 11. september.

Forhåbentlig kan ruinerne i New York denne gang minde verdens regeringer om, at det er ved at være sidste udkald, hvis nye generationer ikke skal vokse op med vold og terror. Ja, hvis de overhovedet skal have chancen for at vokse op.

Religiøs provinsialisme

Af David Vincent Nielsen, katolsk præst, Bredgade 64, København K

JOHS. H. Christensen leverer et skoleeksempel på religiøs provinsialisme i sin helsidesartikel om bøn i JP st. dedag. Her får vi at vide, at muslimsk og jødisk bønpraksis adskiller sig fra den kristne f.eks. derved, at den er fastlagt til bestemte tidspunkter. Det kan måske passe, hvis man identificerer hele den kristne tradition med folkekirkelig praksis, men det er jo netop en uhyre provinsiel synsvinkel.

Artiklen nævner således

ikke med ét ord "tidebønnen", der er en udbredt praksis, der er tusindårig tradition i såvel den ortodokse som i den katolske kirke med deres tilsammen 1,5 milliarder medlemmer. Tidebønnen går ud på, at man fem eller syv gange i løbet af dagen og natten alene eller sammen med andre tilslutter sig et verdensomspændende bøn-fællesskab med det formål at indvie hele døgnnet til Gud.

Millioner af kristne kloster- og lægfolk har den dag i dag bygget en del af deres bønsliv om tidebønnen, hvorfor de fleste

sikkert kender udtrykket "vesper" (aftenbøn).

Også på dette område kan langt hovedparten af verdens kristne altså føle slægtskab med jøder og muslimer.

Jeg ved fra JHC's glødede oprør mod enhver tendens til bispevalde i den danske folkekirk, at han ser rødt blot ved tanken om en romersk kardinal. Alligevel kan jeg ikke forestille mig, at noget så ukristeligt som antipati skulle ligge bag hans yderst mangelfulde gennemgang af kristenbønstradition. Der er gudskelov sikkert kun tale om uvidenhed.

Overlegent politi

Af Lars Henriksen, Askelunden 27, Malling

GANG PÅ gang læser vi i avisen, at »hvis man synes, overfaldes mennesker af voldsmænd, bliver afvist af politiet, når de ringer efter hjælp.«

Senest i Hjørring, hvor en 39-årig reklamefotograf var døden nær. Efterfølgende udtaler politistationstøtten, at det ikke havde gjort nogen forskel, om de var kommet eller ej. Gad vidst om den samme holdning havde gjort sig gældende, hvis det havde været en hæveautomat, der var blevet stjålet?

Jeg er overbevist om, at der i løbet af få øjeblikke havde indfundet sig en patruljevogn. Det er på tide, at nogen stiller politiet til ansvar for dets manglende indsats i disse situationer.

Hvem beslutter, hvor mange betjente der skal være disponible en lørdag aften i Hjørring og omegn? Hvad lavede mandskabet specifikt den aften?

Det må være rimelige spørgsmål som børger at få besvaret, især for den overbaldne. Vi betaler gennem skatten politiet for at overholde ro og orden, og vi er derfor også i vores gode ret til at kræve denne service, når der er behov for den.

Forestil jer at sygeplejersker og læger reagerede på samme overlegne måde, når syge mennesker kommer til hospitalet. Vi kan desværre ikke tage imod dig, vi er ikke nok.

Det er ganske enkelt alt for dårligt og en meget tynd forklaring.

KORT SAGT

E-mail: debat@jp.dk

Dumsmarte eksperter?

Uffe Kjærø indlæg 2/5 "Eksperter på vildspor" sammenligner ekspertsags om humlebiens flyveevne-skaber med Vejdirektoratets udtalelser om motorvejskørsel på 130 km/t. Humoristisk, men misvisende. I Vejdirektoratet udtaler man sig ikke om, hvor hurtigt UK kan køre - det er op til UK's egen samvittighed - men hvor hurtigt han kan køre, når han samtidig skal køre forsvarligt. Morale: Eksperter er nemme at fremstille som dumsmarte, når de fejlciteres.

Martin Moth-Lund
Hans Schourups Gade 4, st., Århus C

Godt land for terrorister?

28/4 kunne man på forsiden af JP læse en større artikel om Marc Rudin, der i 1993 iflg. avisen blev idømt otte års fængsel for deltagelse i røveri på Købmagerstadsgades posthus og drab på en ung dansk politibetjent. Stadiet iflg. avisen blev nemlig Marc Rudin løsladt i 1997. En rover og terrorist kan åbenbart hurtigt sidde otte års fængsel, når dette sker i Danmark? Hvorfor dette hastværk med at få sådanne personer ud igen?

E. Thymek Jensen
Dr. Margrethesvej 6, Års

Let valg på motorvejen

Skal hastigheden på motorveje forøges? Argumenterne er: For: Der spares fire minutter ved at køre 100 km med ubrudt hastighed 130 km i timen i stedet for 120 km i timen. Imod: Der bruges en del mere brændstof. Der er større sandsynlighed for ulykker. Der slides mere på veje og autobiler. Der opstår mere stress hos chaufføren. Der opstår mere trafikstøj. Valget burde være let.

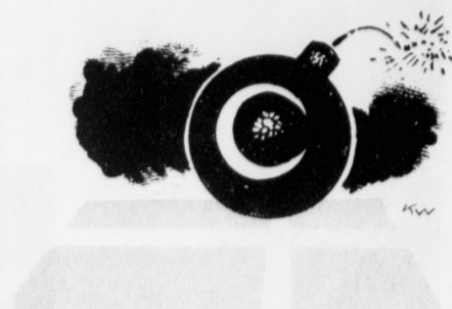
Ulrik Krabbe
Ellekildehavevej 20, Ålsgård

Uforståeligt pengeforbrug

Det danske samfund bliver rigere og rigere, sagde Svend Auken den 1. maj. Hvorfor er det så lige, at den regering, Svend Auken var medlem af i ca. 10 år, bl.a. har efterladt nedslidte veje, broer, jernbaner, sygehuse osv.? Hvad har I brugt pengene til, Auken?

Poul Agertoft
Næsbyvej 54, Kolding

Send Deres "Kort sagt" til Jyllands-Posten, maks. 40 ord, mærket "Kun for JP". Vi henviser i øvrigt til reglerne for optagelse af læserbreve.

Forbyd den forening

Af Søren Rasmussen, Primulavej 7, Kolding

I JP 25/4 skriver Fatih Alev, politisk næstformand for Muslimernes Landsorganisation, at det ikke vil føre til noget positivt at forbyde Hizb-ut-Tahrir. Det begrundes med, at organisationen, »der i forvejen holder sig fra at ekspandere sig selv i offentligheden«, så blot vil ville endnu mere spændende for unge muslimer.

Det må siges at være en fordrejning af fakta og dermed et meget konstrueret forsvar for den modbydelige foreningsbeståen.

Hizb-ut-Tahrirs udsagn er netop "eksponeret" i al sin gru, fordi organisationen har udsendt det som

breve, løbesedler og på internettet.

Når organisationen skal forbydes, er det, fordi vi i Danmark ikke vil acceptere, at medborgere trues af foreninger, der oprører til eller selv udøver vold.

Der kommer så det positive ud af det, som Fatih Alev efterlyser, at de medborgere, der er blevet truet, får bekræftet, at de lever i et civiliseret land, hvor de er beskyttet af grundloven, og hvor deres landsmænd bekræfter sig om deres sikkerhed.

Vi sender samtidig et klart signal til de unge muslimer, som Fatih Alev mener kan finde foreningen "spændende", at den slags slet ikke hører hjemme i Danmark.

Simpelt regnestykke

Af Rasmus Falbe-Hansen, filmstuderende, Unisparken 2, 71, Århus C

DET ER egentlig et simpelt regnestykke. I den vestlige verden er fedme en epidemi. I Den Tredje Verden er sult en epidemi. Anes resultatet på regnestykket? Vi forener os i en stor fortæring, hvor vi ikke vil se det enkle facit på det hele.

»Jamen, vi giver da gerne en dalen, når de sulter i Etiopi.« Men hvorfor giver vi så ikke til at forebygge den katastrofe, vi irriteret konfronteres med i TV-avisen? Vi skræker i ulands-

busstend og giver til sygehusene, så vi kan kurere følgesygdommene af fedme og rygning. Og så giver vi da gerne en skærv, når hungersnøden indtræffer.

Regnestykket er så simpelt, at selv børnene i vores alt for dårlige skoler kan regne det ud. Men vi, repræsenteret ved den sidste regering, kan ikke finde ud af løsningen.

Jeg tror, vi skulle sende regeringen på studietur til nogle af de fine lektier i Afrika.

Så kunne den på bedste pædagogiske vis lære, at regnestykket slet ikke er så svært at regne ud.

Skriv til os på debat@jp.dk

Vi bringer kun indlæg alene sendt til JP og beder Dem påtægne indlægget "Kun for JP". Indlægget skal være påført Deres navn og adresse. Vi forbeholder os ret til forkortelse og påtager os intet ansvar for tilsendte debatindlæg. Breve sendes til: Debatredaktionen, Jyllands-Posten, Grøndalsvej 3, 8260 Viby J.

Den gode skole er en torveplads

En livfuld skole har en usynlig leder og en umærkelig administration. Den gode forsvarer selvstændighedskulturen. Men retten til at disponere over et truet; navnlig for selvejers vedkommende. Men også skolen mærker pusten fra politik- og embedsvæsenet. Derfor må lærerne og de næringsdrivende holde sammen, skriver kronikøren

JP-KRONIK

MANDAG 6.5. 2002

Af Steen Steensen, lektor, Ranum

Hvad er en god skole? Hvordan kan man i folkeskolen og gymnasiet forbedre de nuværende forhold?

En ting kan siges med det samme. Der skal ikke tildeles skolerne flere penge. I virkeligheden er der alt for mange kroner i omløb, beløb, der er omarbejdet til aktiviteter, som ikke har noget med undervisningen at gøre.

Stakke af sedler er afsat til møder og debat. For tiden er der navnlig profit i begreberne udvikling, fornyelse og teamsamarbejde. Snak om elever og snak om undervisningen betales godt. I bestillingen af den karakter er der oven i købet høj status. Det bør ikke undre, at dygtige lærere lokkes væk fra katedret. I virkeligheden burde kun det faglige arbejde i klasselokalene udløse honorarer. Lærernes plads er foran tavlen. Sådan: En lærer, en klasse, et fag, en time.

Nedskæringer er med andre ord vejen til en bedre skole. Men en ting mere skal fremhæves, nemlig lærernes metodefrihed. Det er dispositionsfriheden, som skaber arbejds glæde og fremdrift. Altså, væk med det kollektive. Væk med mødetyranni og gruppeopdraget og det kunstige samarbejde! Institutionerne inden for skoleverdenen bør indtil benet individualiseres. Den afgørende problemstilling lyder: Hvordan får man en skole til at fungere, selv om de enkelte lærere dyrker deres egne ideer og metoder?

Skolen skal tage ved lære af markedskræfterne. Til lærerne er det at sige: Gå en tur på torvet! Den friske, farverige handelsplads udgør det sande forbillede for en skoles virke. På et frit marked udveksler aktørerne varer, tjenester, penge og værdier i en uendelig strøm og det på fredelig vis. På den mest forunderlige måde samarbejder de om alt muligt. En levende vekselsvning mellem køber og sælger finder sted.

Fællesskab og handlingsplaner er der ikke brug for. Virkelyst, arbejds glæde og skaberkraft er en frugt af handlefrihed. Tusindvis af transaktioner finder sted i tilfredshed. Køb og salg forudsætter behag ved handlen; ellers bliver den ikke indgået.

Hemmeligheden ved dette mirakuløse samarbejde bærer på forskellighedens frugtbare virke. Sælgeren vil sælge og køberen købe. De handler, de behøver kun at være enige om én ting, nemlig prisen. Alene den giver anledning til overvejelser. Et godt bytte og parterne er glade.

Markedskulturen bør overført til skolemiljøet. Systemet forekommer intet mindre end genialt. Det er frit, dynamisk, selvregulerende og fredsommeligt.

Skolen kan uden videre bygges op som et butikscenter. I et kompleks med mange forretninger findes en overordnet, tilbagetrukket ledelse, der holder øje med de fælles faciliteter og udgifter. De synlige elementer blokker sig til de individuelt styrede butikker. Forretningsindehaverne konkurrerer til alle sider og klarer selv omgangen med kunderne. En-

hed og ensartet hed synes direkte uhensigtsmæssig. Forskellighed og originalitet er forskellens samlede driftighed.

På tilsvarende facon bør lærerne i skolen optræde som selvstændige næringsdrivende. De har ikke nødtig indbyrdes være enige om noget som helst. Hver lærer skiltes med sin egen holdning og underviser på sin egen måde. Den pågældende må selv finde sig til rette med kunderne i butikken. Jo mere lærerne i huset afviger fra hinanden, des mere giver og spændende er det for eleverne.

Den enkelte underviser må naturligvis respektere faget, skemaet, de tildelte klasserum og lignende praktiske ting. Emner af den art forekommer imidlertid interessante, eftersom ingen i skoleverdenen mener noget andet.

Lad det være gentaget. Alt det kollektive skal ud af skolen. Direktiver fra statsledelsen er en uting.

Skolerne kan godt selv finde ud af det. Når målet for undervisningen er sat, kan politikere og embedsmændene godt stikke hænderne i lommen. Men ud på de enkelte skoler skal der heller ikke styres og planlægges fra oven. Lærerne kan godt selv finde ud af det.

En skole i fælles forslag tager sig effektivt ud. Den er det ikke. Planekonien syner på lignende vis virksomhedsfyld. Den er det ikke. Markedets brogede tummel skitserer et billede af rod og forvirring. Det er ikke situationen. Hver handling afstemmes efter den højeste gevinst. Skolen med lærere, der kun lader sig lede af deres egen dømmekraft, giver indtryk af formløshed og virvar. Det er ikke tilfældet. Summen af de enkelte underviseres mærkværdigheder, selvopfundne metoder og særegne indfald leverer det optimale udbytte. Den friarbe lærer profitmaksimerer sine evner og yder det mulige.

Naturligvis må der fornyelse og udvikling til. Men læreren bør være i

besiddelse af fornyelsesretten. Den naturlige udvikling finder sted i klasserummet. Grundtvig og Christen Kold leverede opskriften. "Frihed for Løke Nord". De to skolefolk er vor løsen i såvel som for styret. De to skolefolk rev planlæggerne falske klædning i stykket. Aldrig må lærerpersonligheden tæmmes. Underviseren ejer nøglen til fremskridt.

Ja, sådan skal det siges. Kollektive ideer bør ikke få overtaget i skolens bygninger. I så fald er det nat med dansk skolevæsenes førerstillingen i verden.

Læreren udgør skolens centrale figur, eftersom undervisningen og indlæring er skolens bestilling. Sådan bør det i det mindste være. Der er sikkerheds skyld må dog det siges: Der er ikke tale om underviseren som en autoritær skikkelse. Den tilstand vender forhåbentlig aldrig tilbage. Autoritære forhold i klasserummet hører sammen med autoritære forhold i samfundet. Forbilledet er torvet. Der råder friheden. Sådan skal det også være i klassen.

Den driftige lærer er i centrum. Administration på den gode skole ændres derimod ikke. Den er uanset, udvisket, stum og uartikuleret. Lærere og elever opdager den først, hvorefter den af en eller anden grund holder op med at fungere. En livfuld skole har en usynlig leder og en umærkelig administration.

Den gode skole forsvarer selvstændighedskulturen. På selvejerstænde og fiskekuttere spirer det bedste i dansk tradition. I bagerbutikker og slagterforretninger er inspirationen lige til at samle op. Lærerne bør uafsladelig have blikket rettet mod det civile samfund. I den gode skoles bygninger optræder underviseren som næringsdrivende. Landets selvejere og skolemestrene bag katedret har væsentlige ting til fælles. Familiebrugere er lærernes naturlige allierede.

Metodefriheden udgør en evig værende betingelse for livsmod og fremgang. Den sætning gælder fra centrum til kanten i alle livets forhold.

Om man er dambryder, vognmand, gartner eller lærer, betyder intet for udsagnets gyldighed. Men retten til at disponere frit er truet; navnlig for selvejers vedkommende. Men også skolen mærker pusten fra politik- og embedsvæsenet. Derfor må lærerne og de næringsdrivende holde sammen.

Hvad professorerne ved landets pædagogiske institutter behager at mene forekommer mindre betydningssfuld. Vidtlæftigheder fra de viderekomne i den pædagogiske lektie forkvakler jævnt hen fornuften.

Fra den politiske verden kan intet godt berettes. Og dog! Nu lyder der friske toner fra regeringsbænken. Det nye kabinet vil gøre op med bedrevidenhed og systemtænkning. Landets lærerkrud bør af al kraft støttes sådanne budskaber. Underviserne skal i tilgift pufte til regeringen: Ryd op i cirkulærebunken og pengebunken. Og frem for alt, lad selvstændighedskulturen blomstre!

